

Fen Lisesi Öğrencilerinin Akademik Başarıları ile İlgili Deneyimlerinin Değerlendirilmesi

The Evaluation of Experiences regarding Academic Achievement of Science High School Student

Mustafa YAVUZ, Deniz GÜLMEZ, Tuğba C. ÖZKARAL
Necmettin Erbakan Üniversitesi, Konya

Makalenin Geliş Tarihi: 10.11.2014

Yayına Kabul Tarihi: 08.01.2016

Özet

Bu araştırmada fen lisesinde öğrenim gören öğrencilerin akademik başarıları ile ilgili deneyimlerinin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaçla araştırma fenomenolojik araştırma olarak planlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubu homojen (benzeşik) örnekleme yöntemiyle belirlenen Konya Meram Fen Lisesi, 9. sınıfta öğrenim gören 20 öğrenciden oluşmaktadır. Veriler nitel araştırma tekniklerinden görüşme yoluyla toplanmış ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Veriler, içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Elde edilen temalar şöyledir; öğrencilerin başarısında katkısı olan kişiler, okuldaki öğretimin niteliği, tamamlama eğitimleri, öğrencilerin kullandıkları öğrenme strateji, yöntem ve teknikler, ailenin ve öğrencinin hedeflerinde ortaklık, model alınan kişiler ve özellikleri ve öğrenme motivasyonunu etkileyen değişkenler.

***Anahtar Kelimeler:** Öğrenme, öğrenme değişkenleri, fen lisesi, öğrenci, nitel araştırma.*

Abstract

In this study aims to evaluate the experiences related to academic achievement of students in science high schools. This research is planned as phenomenological research. The study group consists of 20 students studying in 9th class in Konya Meram Science High School, determined by the homogeneous sampling method. Data were collected through interviews of qualitative research techniques. Semi-structured interviews was used as data collection form prepared by the researchers. Data was analyzed by the content analysis method. The themes that are obtained in this study; people who have contributed to the success of student, the quality of instruction in schools, completion training, learning strategies used of students, the partnership in the family and student's goals, the person who received the model and features, variables that affecting learning motivation.

***Keywords:** learning, learning variables, science high school, student, qualitative research.*

1. Giriş

Öğrenme dinamik bir süreçtir ve insan yaşadığı müddetçe bir şeyler öğrenir. Bir konuyu öğrenen insan artık öncekinden farklı biri olmuştur. Bu farklılaşma insanın “davranış ve tavırlarını, belki de kişiliğini bile değiştiren” bir farklılaşmadır. Yeni öğrenmeler ile kişinin kapasitesi gelişir, önceden yapamadığı bir şeyi yapabilir hale gelir. Daha geniş anlamda, öğrenme sonucu, birey içinde bulunduğu evrene yeni bir anlam yükler ve evrendeki konumunu yeniden belirler (Özden, 2010). Öğrenme değişik biçimlerde tanımlanmaktadır. Ancak günümüzde psikolog ve eğitimcilere göre *öğrenme*, bireyin çevresiyle etkileşim kurması sonucu davranışlarında meydana gelen gözlenebilir, kalıcı, izli bir değişikliktir (Selçuk, 2005; Ünal & Ada, 2007; Ulusoy, 2007; Kılıç, 2008). Öğrenme süreci belli aşamalardan geçmektedir. Bu *aşamalar* oldukça hızlı gerçekleştiğinden dolayı insanları bu aşamaları fark edemeyebilir. Gözlem ve algılama, anlama ve yorumlama, uygulama ve sınama, yansıtma (geçiş) öğrenme sürecini oluşturan dört önemli aşamadır (Ünal & Ada, 2007). Bu süreçte öğrenmeyi olumlu, olumsuz etkileyen başka bir deyişle öğrenmeyi kolaylaştıran ya da zorlaştıran bazı *etkenler* vardır. Bunlar öğrenenle, öğrenme yöntemleriyle, öğrenilecek malzemenin türü ve öğrenme ortamı ile ilgilidirler. Yaş, zeka, olgunlaşma, güdülenme (motivasyon), genel uyarılmışlık hali ve kaygı, bireysel farklılıklar, fizyolojik durum, önceki öğrenilenlerin aktarılması, dikkat, öğrenmeye ayrılan zaman, öğrencinin aktif katılımı bu etkenler arasındadır (Selçuk, 2005; Ulusoy, 2007; Kılıç, 2008; Seven & Engin, 2008). Öğrencilerin bireysel başarıları ailelerin sosyal statüsü, öğrenme çevresinden aldığı geribildirim niteliği ve sıklığı, öz yönlendirmeli (düzenlemeli) öğrenme ve motivasyon standartlarının yanı sıra öğrenme-öğretme stratejileri arasındaki ilişkiler tarafından belirlenmektedir (Toth & Rudas, 2012). Akademik başarı geçmiş ve mevcut aile, toplum ve okul deneyimlerinin birleşiminin bir fonksiyonudur ve bu süreç aile, toplum ve okul geçmişinin bütünlüğünü gerektirir (Rivkin, Hanushek & Kain, 2005).

Öğrencilerin başarıları ve öğrenmeleri birçok faktörden etkilenmektedir. *Motivasyon*, öğrencilerin okul başarılarını (Wentzel & Wigfield, 1998) ve öğrenme ve uygulamanın tüm evrelerini etkileyen önemli bir değişkendir (Shunk, 2009). Öğrenmenin en kritik boyutlarından biri olan motivasyon, aynı zamanda ölçülmesi en zor olanlardan biridir (Slavin, 2012/2013). Organizmayı harekete geçiren güç olarak tanımlanan motivasyon, organizmanın davranışta bulunmadan önceki süreçlerini (ilgi duyma, önem ve öncelik verme, ihtiyacı karşılama, ne isine yarayacağını anlama, istekli olma, harekete geçme) kapsamaktadır. Öğrenme konuları da bireyi öğrenme için istekli kılacak ve harekete geçirecek bir şekilde sunulmalıdır (Seven & Engin, 2008). Okulda ve sınıfta gözlenen öğrenme güçlüklerinin ve disiplin olaylarının önemli bir kısmının kaynağı motivasyon ile ilgilidir (Akbaba, 2006). Bununla birlikte, insan öğrenmesi birçok farklı formda olabilmektedir. Bazı insanlar başarının getirdiği dışsal ödül (iyi not, para gibi) için bazıları da daha az görünen daha içsel sebepler (başarı, doyum gibi) için öğrenmektedirler (Bağcıoğlu, 2013).

Okulun *öğrenme çevresi* olarak işlev görmesi için, kendi dışındaki çevreyle ve daha

geniş bir toplumla iç içe olduğunun farkında olup hedeflerine ulaşmada bu çevreyle olan ilişkilerini geliştirmesi gerekmektedir. Bu çevrelerden birisi de öğrencilerin aileleridir (Keçeli-Kaysılı, 2008). Okulda, her öğrenci farklı aileden ve çevreden gelen birbirinden farklı bireylerdir ve her öğrenci farklı özelliklere sahiptir (Özgan & Tekin, 2011). Sosyo-ekonomik durum, ailenin eğitim durumu, mesleği gibi aile özellikleri öğrencilerin okul performansının önemli yordayıcılarından (Farooq, Chaudhry, Shafiq & Berhanu, 2011). Öğrenciler kültür, sosyal sınıf, cinsiyet, performans seviyesi, öğrenme hızı ve öğrenme tarzı gibi konularda farklılık gösterir. Farklılıklar öğretim, program, okul politikaları ve uygulamaları konusunda önemli etkiye sahiptir (Slavin, 2012/2013). Bu farklılıklardan birisi de öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyidir. Hazırbulunuşluk kavramı, bireyin belli davranış yeterliklerini gösterebilmesi için gerekli olan, fizyolojik ve psikolojik donanımları içermektedir (Topses, 2003). Ayrıca, okulun yeterliği ve öğrencilerin geçmiş akademik başarıları öğrencilerin şimdiki başarı düzeyleri ile ilgilidir. Bu değişkenlerin öğrenme yaklaşımları üzerinde etkisi olabilmektedir (Bernardo, 2003). Öğrencinin geçmiş başarıları algılanan yeterlikleri ile önemli düzeyde ilişkilidir (Akey, 2006). Marchant, Paulson ve Rothlisberg'e (2001) göre, öğrenci başarısını etkileyen faktörler ise; ebeveynlik stilleri ve aile katılımını içeren *aile faktörleri* ve öğretim stili ve okul atmosferini içeren *okul faktörleri* olarak iki grupta toplanmaktadır. Stewart'ın (2008) araştırmasına göre akademik başarının yordayıcıları bireysel düzey ve okulun yapısal değişkenleridir. Bireysel düzeydeki yordayıcılardan öğrenci çabası, aile-öğrenci görüşmesi ve akranlarla olumlu ilişkiler öğrenci başarısını arttırmada önemli rol oynamaktadır. Okulun yapısal değişkenlerinden okul iklimi, öğrenciler, öğretmenler ve yöneticiler tarafından algılanan okul bağlılığının ise bireysel düzey değişkenlerine göre akademik başarı üzerindeki etkisi daha azdır.

Etkili bir öğrenme için öğrenen kişi öğrenme sorumluluğunu yüklenmeli ve öğrenmeye etkin olarak katılmalıdır. Ayrıca, öğrenmenin başarıyla yerine getirilebilmesi için öğrenmeye en uygun stratejinin kullanılması gerekmektedir. Akademik başarının bir yordayıcısı olarak bulunan (McInerney, Cheng, Mok & Lam, 2012) öğrenme stratejilerini kullanarak birey, hem örgün eğitimde derslerde daha başarılı olabilecek, hem de örgün eğitimden sonra yaşadığımız bilgi çağında kendisini geliştirebilecektir (Erdem, 2005). Akademik başarı için, öğrenmeye ayrılan *zaman* da ayrı bir öneme sahiptir. Akademik öğrenme zamanının üç unsuru olan ayrılan süre, katılım oranı ve başarı oranı öğrenci başarısı ile ilişkilidir (Fisher, Marliave & Filby, 1979; Nelson, 1990). Anagün'e (2011) göre, öğrenmeye ayrılan zaman ile öğrenmenin niteliği arasında pozitif bir ilişki olması beklenebilir. Öğrenciler zaman zaman tek başlarına ya da sınıfta öğrenemedikleri bilgileri aldıkları özel derslerle de öğrenebilirler. Özel dersin dışında kurslara veya dershanelere giderek de öğrenciler eksiklerini gidermektedirler. Ülkemizde geniş ölçekli sınavlara hazırlanmaya dönük hizmet veren dershanelere gitme geleneğinin yaklaşık kırk yıllık bir geçmişi bulunmaktadır (Zabun & Başol, 2014).

Ortaöğretime giriş sınavlarında en yüksek puanlarla girilebilen fen lisesi öğrencilerinin öğrenme ve sınav başarıları ile ilgili görüşlerinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Özellikle sınava yeni katılmış olmaları nedeniyle, fen lisesi 9. sınıf öğrencilerinin sınav başarıları ve öğrenme ile ilgili görüşlerinin alınmasına öncelik verilmiştir. Bu nedenle araştırmada; fen lisesi 9. sınıf öğrencilerinin görüşlerine göre akademik başarıları ile ilgili deneyimlerinin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

2. Yöntem

Öğrencilerin akademik başarıları ile ilgili deneyimlerinin değerlendirilmesinin amaçlandığı bu nitel araştırma fenomenolojik yaklaşım olarak planlanmıştır. Fenomenolojik araştırma bireylerin yaşadıkları deneyimlerinin betimlenmesidir (Creswell, 2007). Fenomenoloji yaklaşımının temelini bireysel tecrübeler oluşturmaktadır (Baş & Akturan, 2013). Bu yaklaşımla araştırmada katılımcıların kişisel deneyimleri ile ilgilenilmiş, bireylerin algılamaları ve durumlara yükledikleri anlamları incelenmiştir.

Çalışma grubu

Araştırma, 2013-2014 eğitim öğretim yılında Konya Meram Fen Lisesi 9. sınıf öğrencileri ile yapılmıştır. Özellikle sınava yeni katılmış olmaları nedeniyle, fen lisesi 9. sınıf öğrencilerinin akademik başarı ve öğrenme ile ilgili görüşlerinin alınmasına öncelik verilmiştir. 9. sınıfta öğrenim gören 69 erkek ve 48 kız olmak üzere toplam 117 öğrenci vardır. Öğrencilerin 61'i özel, 56'sı ise devlet ilköğretim okulundan mezun olmuştur. Araştırmanın çalışma grubu homojen (benzeşik) örnekleme yöntemiyle belirlenen Konya Meram Fen Lisesi, 9. sınıfta öğrenim gören 20 öğrenciden oluşmaktadır. Fen lisesine giden öğrencilerin belli bir puan aralığında ve benzer akademik başarı seviyesinde olmasından dolayı çalışma grubunda homojen örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Çalışma grubuna alınan 20 öğrenci yansız olarak belirlenmiştir. Örneklemin yansız seçimi, nitel araştırmaların doğallığına daha uygundur (Yıldırım, 2010). Çalışma grubuna ilişkin veriler aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 1. Çalışma grubuna ilişkin betimsel veriler

Cinsiyet	f	Mezun olduğu okul türü	f
Kız	7	Devlet okulu	9
Erkek	13	Özel okul	11
Toplam	20	Toplam	20
Anne eğitim durumu	f	Baba eğitim durumu	f
Okumaz yazmaz	1	İlkokul	2
İlkokul	5	Ortaokul	2
Ortaokul	1	Lise	3
Lise	1	Üniversite	11
Üniversite	12	Lisansüstü	2
Toplam	20	Toplam	20

Verilerin toplanması

Veriler nitel araştırma yöntemlerinden görüşme yoluyla toplanmıştır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmeler, hem sabit seçenekli cevaplama hem de ilgili alanda derinlemesine gidebilmeyi birleştirir (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz & Demirel, 2011). Görüşme formunda öğrencilerin öğrenmesinde etkisi olan değişkenleri belirlemeye yönelik sorular yer almaktadır. Her bir öğrenci ile yaklaşık 40 dakika süren görüşmeler yapılmıştır.

Verilerin analizi

Görüşme formu ile toplanan veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Araştırmada verilerin analizi dört aşamada yapılmıştır (Yıldırım & Şimşek, 2013): (1) araştırmada elde edilen veriler anlamlı bir bütün oluşturacak şekilde kodlanmıştır. (2) Kodlanan verileri genel düzeyde açıklayan ve kodları belirgin kategoriler altında toplayan temalar bulunmuştur. (3) Veriler elde edilen kodlara ve temalara göre düzenlemiş ve tanımlanmıştır. (4) Son aşamada ise ayrıntılı biçimde tanımlanan bulgular araştırmacılar tarafından yorumlanmış ve bazı sonuçlar çıkarılmıştır. Öncelikle her öğrencinin görüşme formu incelenmiş ve kodlamalar yapılmıştır. Öğrenciler erkek (E), kız (K), devlet okulundan mezun olanlar (D), özel okuldan mezun olanlar (Ö) olarak tanımlanmışlardır. Ayrıca öğrenciler cinsiyetlerine göre numaralandırılmıştır (K1,K2,K3...,E1,E2,E3...). İçerik analizi yapılarak kategori ve temalar oluşturulmuştur.

Araştırmanın geçerliği ve güvenilirliği

Toplanan verilerin ayrıntılı olarak rapor edilmesi ve araştırmacının sonuçlara nasıl ulaştığını açıklaması nitel bir araştırmada geçerliğin önemli ölçütleri arasındadır (Yıldırım & Şimşek, 2013). Bu araştırmada, sonuçlarının geçerliğini sağlamak için; veriler ayrıntılı bir şekilde rapor edilmeye ve sonuçlara nasıl ulaşıldığı açıklanmaya çalışılmıştır. İç geçerlik, araştırma bulgularının dış dünyadaki gerçekliğe uyup uymadığı ile ilgilidir. Bulguların inanılabilirliğini artırmak için bir dizi strateji kullanılmaktadır (Dinç, 2013). Bu araştırmada birden fazla araştırmacı aynı çalışmada yer alarak veri toplama ve analiz süreçlerine katılması ile araştırmacı çeşitlemesi gerçekleştirilmiştir. Üç araştırmacı veri analiz sürecinde yer almış ve aynı veriler bağımsız olarak analiz edildikten sonra elde edilen bulgular karşılaştırılmıştır. Dış geçerliği sağlamak için ise, araştırmanın yöntemi, ayrıntılı biçimde tanımlanmaya çalışılmıştır. Marvasti (2004) tarafından güvenilirlik, bir araştırmadan elde edilen sonuçların farklı araştırmacılar tarafından da elde edilmesi şeklinde yorumlanmıştır. Glesne ve Peshkin (1992) nitel araştırmalarda elde edilen çalışmaların nitel araştırmalar konusunda uzman olan kişilerle paylaşılmasının ve onlardan dönüt alınmasının araştırmanın güvenilirliğini artıracaklarını belirtmişlerdir (Yıldırım, 2010). Bu araştırmada yapılan çalışmalar Eğitim Bilimleri alanında uzman bir öğretim üyesi ile paylaşılmış, onun dönütleri ile desteklenmiştir.

3. Bulgular

Bu bölümde, içerik analizi sonucunda elde edilen temalar ve bu temalarla ilgili görüşme formlarından yapılan birebir alıntılara yer verilmiştir.

Başarısızlıkta yaşanan duygular: Başarısızlıktan korkmama

Öğrenciler başarısız oldukları anlarda bazı olumsuz duygular hissettiklerini belirtmişlerdir. Genel olarak öğrenciler, 9. sınıfa kadar başarısızlık duygusunu yaşamadıklarını ancak Fen Lisesine başladıktan sonra kendilerini başarısız bulduklarını ifade etmişlerdir. Bu başarısız olma durumlarını ortaöğretime giriş sınavından sonra hedeflerine ulaşmanın vermiş olduğu bir rahatlama kaynağına dönüştürdükleri şeklinde açıklamışlardır. Fakat bu başarısızlıklara takılıp kalmadan çalışma yöntemlerini değiştirme, hırs yapıp daha çok çalışma, çaba gösterme gibi çözümler ürettiklerini ve olumsuz duyguları yendiklerini dile getirmişlerdir. Bununla birlikte, bu duyguların onların öğrenme durumlarına olumsuz bir yönde etki etmediği aksine onları daha çok öğrenmeye, çabalamaya teşvik ettiği görülmektedir.

(EÖ8): “Sınavlardan yüksek bekleyip, düşük aldığımda başarısızlık hissediyordum. Üzüntüye kapılıyordum. Eksiklerimi görüp daha çok çalışıyordum.”

(ED12): “Başarısızlık yaşadım. Çabaladığım derste olumsuzluklar yaşadım. Öz güvenimde eksilme oldu. Yöntemimin yanlış olduğunu gördüm. Yöntemi değiştirip, öz güvenimi tekrar kazandım.”

(KD1): “İlk defa bu yıl başarısızlık hissettim. Devlet okulunda okudum ve okuduğum okul çok başarılı öğrencilerin olduğu bir okul değildi. Hırslı bir kişi olduğum için neden daha iyi yapamadım duygusu var. İyisini neden yapamadım derim.”

Öğrencilerin başarısında katkısı olan kişiler: Aile (özellikle anne), öğretmen

Öğrencilerin başarısında katkısı olan kişiler, aile (özellikle anne) ve öğretmenlerdir. Öğrenciler özellikle annelerinin bu konuda etkin olduğunu belirtmişlerdir. Annelerinin mesleklerinin genelde öğretmen olduğu ve onlara daha çok katkıda bulunduğu görülmektedir. Ayrıca, öğretmenleriyle kurdukları güçlü bağın etkisi ve katkısı da göze çarpmaktadır.

(KÖ3): “Ailemde herkes sürekli bana göre planladı hayatını. Annem çok hırslı bir kadın. Bana kendin için yapmalısın diyordu. Çok destek oldu bana. Babam maddi ve manevi anlamda destek sağladı.”

(ED4): “Ailem destek oluyordu. Babam mühendis, matematikte bana destek oluyordu. Annem öğretmen, sözel derslere yardımcı oluyordu. Sınavdan çıkınca hemen annemi arayıp, sınavın nasıl geçtiğini anlatıyordum.”

(KÖ2): “Okulumdaki öğretmenlerden destek gördüm. Onlar olmasaydı çok zor olurdu. Hep yanımda oldular, tekrar tekrar anlatırlar.”

(ED4): “Aldığım desteğin %90’ı dershanedeki öğretmenlerimden. Abi-

kardeş gibi olmuştuk. Annem eti senin kemiği benim diyerek beni paylaşmıştı.”

Okuldaki öğretimin niteliği: Öne çıkan özel okullar, öğrenci başarısını takip, ilgi ve destek

Araştırma sonucunda öğrencilerin çoğunun özel okulda eğitim aldığı ve almış olduğu bu eğitimi yeterli bulduğu görülmüştür. Devlet okulundan mezun olan öğrenciler ise okullarını ve öğretmenlerini eksik bulduklarını, onlara yeterli olmadıklarını belirtmişlerdir.

(EÖ6): *“Benim kadar öğretmenlerim de heyecanlıydı. Bizim dönemden çok şey bekliyorlardı. Çok ilgiliydiler. Gece etütleri yapıyorlardı. Alanında uzmanlaşmış öğretmenlerim oldu diyebilirim. Okuldaki öğretim oldukça iyiydi ve çok iyi anlatmalarının sebebi öğrencilerin nasıl düşündüğünü, kavradığını bilerek anlatmalarıydı.”*

(EÖ9): *“Öğretmenlerimin hepsi çok iyiydi. Öğretmenliğin hakkını veriyorlardı. Öğrenci merkezliydi eğitim. Okul içi ve okul dışında da çok iyiydi. Takip ediyorlardı ve çok pozitiflerdi. Her yöntemi deniyorlardı. Bize de soruyorlardı. Anlayamadıysak başka yollar deniyorlardı. İzleme, soru çözme, gösteri, anlatma gibi.”*

(ED3): *“Bazı konularda çok eksik kalıyorlardı. Hocalar bana, çalışıp geliyor gibi geliyordu. Bir kitap bulup çalışıp geliyorlardı. O kitabı ben de bulup çalışabiliyordum.”*

(ED1): *“Hocalar bazen konu dışına çıkıyorlardı. Çok geniş gördük konuları. Bazı hocalar da sadece yazdırıyordu.”*

Tamamlama Eğitimleri: Dershane ve özel ders

Öğrenciler bazı eksikliklerini gidermek amacıyla farklı yollar izlemişlerdir. Bu yolların arasında bireysel çalışma, dershaneye gitme ve özel ders alma yer almaktadır.

(ED13): *“Soru çözdükçe eksiklerim gidiyordu. Okuldaki hocalarıma sorularımı soruyordum.”*

(EÖ8): *“Dershaneye (4,5,6,7,8. sınıflarda) gittim. Ayrıca, etütler alıyordum. Böylece, eksiklerimi tamamlamış oluyordum.”*

(EÖ10): *“Eksiklerim oluyordu. Dershaneye gittim. Ayrıca, babamın matematik öğretmeni olan bir arkadaşından özel ders aldım. 8.sınıftayken almıştım.3 haftada bir ders oluyordu ve çözemediğim soruları soruyordum.”*

Öğrencilerin kullandıkları öğrenme strateji, yöntem ve teknikler: Dinleme ve test çözme

Öğrenciler çeşitli öğrenme stratejilerini kullandıklarını ifade etmişlerdir. Bu stratejileri kullanma amaçları ise kalıcı olarak öğrenmek ve hedeflerine ulaşabilmektir. Kullandıkları stratejiler şunlardır: *Dinleme, test çözme, yazma(not alma), ezberleme, tekrar yapma, kodlama, anlatma, uygulama ve kendini odaklama.* Çeşitli stratejiler kul-

landıklarını ve bu stratejileri kullanmalarında derslerin de etkili olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca, dersi dikkatli bir şekilde dinlemenin önemine değinmişlerdir. Bununla birlikte, günümüzde konuların ve ünitelerdeki bilgilerin çoktan seçmeli test maddesi haline dönüştürülmesi ve test temelli öğrenme durumu oldukça yaygındır. Merkezi yerleştirme sınavları çoktan seçmeli test olarak yapıldığı için öğrenciler, daha çok test çözmeleri gerektiğini düşünmektedirler.

(ED1): *“En iyi dinleyerek öğrendiğimi düşünüyorum. Dinleyerek ve öğretmenle göz iletişimi kurarak. Online ortam değil, birebir öğretmenle dinlemek önemli.”*

(ED4): *“Test çözüyorum. Testte yanlışım olan konuyu not alıyorum ve sonra o konuya çalışıyorum.”*

(EÖ11): *“En iyi test çözerek öğreniyorum. Birisi sorduğunda anlatamadığım bir şeyi soru üzerinde açıklayabiliyordum. Test çözdüğümde bilgilerim kalıcı oluyordu.”*

Derse karşı tutum: En gözde ders Matematik

Öğrencilerin en sevdikleri ve sevmedikleri derslerin neler olduğu sorulmuş ve bu tema ortaya çıkmıştır. Öğrenciler en sevdikleri dersin matematik olduğunu, en sevmedikleri derslerin ise resim-müzik-beden eğitimi ve İngilizce olduğunu belirtmişlerdir.

(ED3): *“En çok matematik dersini seviyordum. Daha mantıklı geliyordu. İşlem yapmak falan iyiydi. O dersi yapabildiğiniz zaman seviyorsunuz da.”*

(EÖ6): *“En sevdiğim ders matematik. Dersi sevmemde matematik öğretmenlerim çok etkili oldu. Onların düşünüş tarzları beni etkiledi.”*

(EÖ5): *“Sevmediğim ders İngilizceydi. Hocayı seviyordum. Son zamanlarda paranoyaklaştı, çok baskı uyguladı. Veliler de öğretmene baskı yapıyordu.”*

(ED1): *“Resim, müzik sevmiyordum. Beden eğitimi dersinde de takla atmak vb. hoşuma gitmiyordu. Yeteneğim yoktu, anlamsız geliyordu.”*

Ailenin ve öğrencinin hedeflerinde ortaklık: İyi bir lise

Öğrencilerin kendilerinden beklentilerinin ve ailelerinin onlardan beklentilerinin ortak olduğu bulunmuştur. Öğrencilerin ve ailelerin öncelikli hedefi, iyi bir liseye (fen lisesine) yerleşmektir.

(KÖ3): *“7. Sınıftan beri çalıştığım için ailemin de beklentisi vardı. Annem Galatasaray Lisesi, babam Meram fen lisesi olsun istiyordu. Ben İzmir Fen Lisesi istiyordum. Hedefim olan liseleri, kontenjanlarını ve puanlarını çıkartmıştım. Deneme sınavlarında da o puanlara ulaşmaya çalışıyordum.”*

(ED4): *“Ailem bu okulu kesin kazanırım gözüyle bakıyordu. Babam*

“bu okulu kazanamazsan istifa ederim” dedi. Ben burayı kazandığımı öğrenince “istifa etmiyorsun baba” dedim.”

Model olarak öne çıkan kişiler olarak: Öğretmenler

Öğrencilerin en çok öğretmenlerini model aldığı ortaya çıkmıştır. Babalarını ve yakın akrabalarını da model alan öğrenciler de olmuştur. Model alınan bu kişilerin hangi özellikleriyle onlara model olduğu sorulmuştur. Bu kişilerin sahip oldukları özelliklere yönelik ifadelere aşağıda yer verilmiştir.

(KÖ2): *“Geçen seneki bir öğretmenimi model alıyordum. Kişiliğine hayranlıktı aslında. Hala da görüşüyoruz. Davranışları ile model oluyordu. Çalışmamda onun etkisinin olduğunu düşünüyorum. Söz ver demişti. Arayıp fen lisesini kazandım demek için, sözümü tutmak için de çalıştım.”*

(EÖ5): *“Babamı model alırım. O mühendis, ben de mühendis olmak istiyorum. Babam mantıklı, tartışmalarda ve konuşmalarda öne çıkan birisi.”*

(EÖ9): *“Amcamı model alıyordum. Onun kişiliği beni çok etkilemişti. Çok kültürlü, bilgili, kibardı. Sporla da ilgileniyordu. Sanat anlayışımız da uyuyordu.”*

Öğrenme motivasyonunu etkileyen değişkenler: Başarma ve hedefe ulaşma arzusu

Öğrencilerle yapılan görüşmeler sonunda onların motivasyonunu etkileyen değişkenlerin iki kategoriye ayrıldığı görülmüştür. Motivasyonu olumlu ve olumsuz etkileyen değişkenler olarak kategorileştirilmiştir. Öğrenci motivasyonuna olumlu yönde en çok etkisi olan değişken başarma ve hedefe odaklanma olmuştur. Motivasyonlarını olumsuz yönde en çok etkileyen değişken ise başarısız olma ve anlayamama olmuştur.

Motivasyonu olumlu etkileyen değişkenler: Başarma ve hedefe odaklanma

(EÖ5): *“Seneye başarılı başlayınca, başarı seni motive ediyor ve daha çok çalışmak istiyorsun.”*

(KD5): *“Odama Ankara fen lisesinin fotoğrafını asmıştım. Bazen o beni hedefe ulaşmam konusunda olumlu etkiliyordu. Test çözmeye bayılırdım. Çerez gibi bir şeydi, zevk alıyordum.”*

Motivasyonu olumsuz etkileyen değişkenler: Başarısız olma ve anlayamama

(KÖ3): *“Sevdiğim dersleri yapıyorum. Daha doğrusu anladığım dersleri seviyorum. Zorlandığım derslerde yapamadığım zaman çalışmayı bırakıyorum.”*

(ED3): *“Anlamadığım zaman tedirgin oluyordum, motivasyonum düşüyordu. Başarılı olmak motivasyonumu belirliyordu.”*

4. Tartışma ve Sonuç

Bu araştırmada, fen lisesinde öğrenim gören öğrencilerin akademik başarıları ile ilgili deneyimleri değerlendirilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular ışığında; öğrencileri Fen Lisesine başladıktan sonra kendilerini başarısız buldukları, ancak bu başarısızlık duygusundan korkmayarak kendilerince eksiklerini görüp daha çok çalıştıkları, çalışma yöntemlerini değiştirdikleri gibi çözümler ürettikleri ortaya çıkmıştır. Ayrıca öğrenciler başarısızlık durumlarında hissettikleri duyguların öğrenme durumlarına ilk başta olumsuz bir yönde etki ettiği ancak sonrasında bu durumun kendilerini daha çok öğrenmeye, çalışmaya teşvik ettiğini belirtmişlerdir.

Araştırmada elde edilen bulgulardan birisi de, öğrencilerin başarısına katkıda bulunan kişiler aileleri (özellikle anneleri) ve öğretmenleridir. Bean, Bush, McKenry ve Wilson'un (2003) araştırma bulgularına göre Afrika kökenli Amerikalı annelerin çocuklarına karşı destekleyici davranışları öz saygı ve akademik başarıyı olumlu yönde yordamaktadır. Çelenk (2003) tarafından yapılan çalışmada, öğrencinin okul başarısı üzerinde aile faktörünün oynadığı rol ele alınmıştır ve eğitim açısından destekleyici bir tutum içinde bulunan ailelerden gelen çocukların okul başarılarının daha yüksek olduğu saptanmıştır. İpek'in (2011) araştırmasında ise, ilköğretim velilerinin çocuklarının eğitimine katılım ve okul tutumu düzeylerinin öğrencilerin SBS puanları ile ilişkili olduğu gözlenmiştir. Gümüşeli'nin (2004) araştırmasına göre de, çocukların okul başarıları üzerinde ailelerin evde sağladıkları ortam ve koşulların önemli bir etkisi vardır. Ailenin en azından çocuğu öğrenmeye güdülemesi, okulda öğrendiklerini tekrar etmesi ve pekiştirmesi için ona yardımcı olması, yol göstermesi çocuğun başarılı olmasına yardımcı olacaktır. Toth ve Rudas'ın (2012) araştırmasına göre, aileler ve onların sosyal statüsü, öğrenme çevrelerinden aldıkları geribildirimler öğrencilerin bireysel başarısında etkili olabilmektedir. Araştırmada, öğrenci başarısına katkıda bulunan bir diğer unsurun öğretmenler olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin öğretmenleriyle kurdukları güçlü bağın başarılarına etkisi ve katkısı önem arz etmektedir. Altun ve Çakan (2008) tarafından yapılan araştırmaya göre, öğretmen niteliği öğrencilerin akademik başarılarında önemli bir etkidir. Can'ın (1998) araştırma sonuçlarına göre; öğretmenlerin başarısı okulları, okulların başarısı eğitim kurumlarını, eğitim kurumlarının başarısı da eğitim sistemini başarıya götürecektir.

Araştırma sonucunda öğrencilerin çoğunun özel okulda eğitim aldığı ve almış olduğu bu eğitimi yeterli bulduğu görülmüştür. Özel okullarda öğrenci başarısının takip edildiği ve yeterince ilgi ve desteğin var olduğu tespit edilmiştir. Kulaksızoğlu, Çakar ve Dilmaç'a (1999) göre, özel okulların kurulması ve yaygınlaştırılması eğitimimizin nitelikli hale getirilmesi için ve okullaşma oranlarının artırılması için şarttır. Özel okulların açılması ve velilerin özel okulları talep etmeleri için ülkemizdeki gelir dağılımının dengeli hale getirilmesi ve orta sınıflın çocuklarını özel okullarda okutabilecek ekonomik seviyeye ulaştırılması gerekmektedir. Ülkemizdeki ekonomik gelişme hızlandıkça özel okulların yaygınlaşması kolaylaşacaktır. Ekonomik gelişmenin yanında yasal ve yönetsel tedbirler ve teşvikler özel okulların yaygınlaşmasını hızlandıracaktır.

Araştırmada öğrencilerin bazı eksikliklerini gidermek amacıyla farklı yollar izledikleri ve bu yolların arasında dershaneye gitme ve özel ders almanın ön plana çıktığı görülmüştür. Turan ve Alaz'ın (2007) yapmış olduğu çalışmada, öğrencilerin büyük bir kısmının sınav kazanmak için dershaneye gittiği belirlenmiştir. Kelecioğlu (2002) tarafından yapılan çalışmaya göre, öğrenciler sınava hazırlıkta dershaneye gitmeye öncelik vermişlerdir. Uysal (2009) tarafından yapılan çalışmada, öğrenciler dershanenin okul başarısına da katkısı olduğu görülmüştür. Öğrencilerin sınavlara hazırlanmakla birlikte okul derslerinde de başarılı olabilmek için dershaneyi tercih ettikleri gözlemlenmiştir. Morgil, Yılmaz ve Geban'ın (2001) yapmış olduğu araştırmada yapılan istatistiksel değerlendirmeler sonucunda, özel dershanelerden alınan eğitimle öğrenci başarısının arttığı saptanmıştır. Dirlikli ve Furkan'ın (2013) araştırmasında da dershanelerin öğrencilerin başarısına olumlu yönde bir etkisi olduğu görülmüştür. Savaşçı'nın (2010) araştırma sonuçlarına göre, Seviye Belirleme Sınavı puanları üzerinde en fazla etkiye dersane, kurs veya özel ders alma değişkeni sahiptir.

Yapılan araştırma sonucunda dikkat çeken unsurlardan birisi de, öğrencilerin çeşitli öğrenme tekniklerini kullanmalarıdır. Öğrencilerin kullandıkları öğrenme tekniklerinin *dinleme, test çözme, yazma (not alma), ezberleme, tekrar yapma, kodlama, anlatma, uygulama ve kendini odaklama* olduğu tespit edilmiştir. Özellikle, dersi dikkatli bir şekilde dinlemenin ve test çözmenin önemine vurgu yapmışlardır. Sünbül (1998) ve Duban'ın (2005) yapmış oldukları çalışmalarda, öğrencilerin öğrenme stratejilerini kullanmalarının başarıyı arttırdığı görülmüştür. Tomal'ın (2008) araştırmasında, öğrencilerin en çok kullandıkları öğrenme stratejilerinden birisi sadece öğretmeni dinlemektir. Semerci (2004) tarafından yapılan araştırmada ise test temelli öğrenmelerin geleneksel öğretimin tamamlayıcısı olarak kullanılabilmesi ifade edilmiştir. Bununla birlikte, öğrenmeyi pekiştirme ve destekleme amaçlı kullanılması gerektiği belirtilmiştir.

Araştırma bulgularına göre öğrencilerin en çok matematik dersini sevdiğikleri ve bu derse yönelik olumlu tutuma sahip oldukları görülmüştür. Öğrencilerin matematik dersini sevmelerinde daha çok öğretmenlerinin etkisi olduğunu belirtmişlerdir. Şen ve Koca (2005) ortaöğretim öğrencilerinin matematik ve fen derslerine yönelik tutumlarının, cinsiyet ve sınıf düzeyi ile birlikte nasıl değiştiğini belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmalarında öğrencilerin matematik, fizik, kimya ve biyoloji dersleri arasında genel olarak eğlenceli buldukları, sevdiğikleri ve ders saatlerinin daha fazla olmasını istedikleri dersin matematik olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Dursun ve Dede'nin (2004) araştırmasında öğrencilerin matematik başarısını etkileyen en belirleyici faktörlerin, dersi iyi dinleme ve sonra öğretmen yeterliliği olduğu bulunmuştur. Goodykoontz'e (2008) göre yapılan araştırmalardan özetle matematiğe karşı öğrenci tutumu etkileyen altı önemli faktör bulunduğunu bulmuştur: öğretmen tutum ve inançları, öğretme stili ve davranışı, öğretim teknikleri, başarı, değerlendirme ve ailenin tutum ve inançları. Nicolaidou ve Philippou'nun (2003) araştırmasında da öğrencilerin %23,5'i matematiği gerçekten sevdiğini, %56,3'ü matematiğe karşı olumlu tutumlarının olduğunu ifade etmişlerdir.

Araştırmanın bulgularından birisi de, öğrencilerin kendilerinden beklentilerinin ve

ailelerinin onlardan beklentilerinin ortak olduğu ve öncelikli hedeflerinin, iyi bir liseye (fen lisesine) yerleşmek olmasıdır. Christenson, Rounds ve Gorney'in (1992) öğrenci başarısı ve aile faktörlerini incelediği çalışmada, öğrenci başarısını etkileyen aile ve ev ortamı faktörleri aile beklentileri ve nitelikleri, öğrenme için yapı, ev ortamı, disiplin ve aile katılımı olarak ifade edilmiştir. Başarı testleri, puanları aileler için önemli bir bilgi kaynağıdır. Araştırmacıların yanı sıra aileler de öğrencilerinin gelecek başarısı hakkında öngöründe bulunmak için öğrencilerinin geçmiş akademik başarıları ile ilgili bilgileri kullanırlar. Ailelerin bu beklentileri, çocuklarının akademik başarıları ile doğrudan ve güçlü bir şekilde ilişkilidir (Neuenschwander, Vida, Garrett & Eccles, 2007).

Bu çalışmada, öğrencilerin en çok öğretmenlerini model aldığı ortaya çıkmıştır. Rol modellerin öğrencileri nasıl etkilediği anlayışı, akademik yaşam içinde tanımlanan öğrencilerin sosyal dünyaları ve sosyal etkileşimlerinin karmaşık genişliği ve derinliği içinde araştırılması gerekmektedir (Barretti, 2007). Öğretmenler öğrencilerle etkileşim halinde olduğu için toplumsal ve ahlaki erdeme dayalı mesleki yargı ve karar veren kişiler olarak öğrencilere rol model olmaları çok önemlidir (Lumpkin, 2008). Shein ve Chiou'nun (2011) araştırma bulgularına göre öğrenciler somut deneyim ve aktif deneylerde teknik öğretmenleri rol model alma eğilimindedirlerken, soyut kavramsallaştırma ve yansıtıcı gözlemlerde ise ders öğretmenlerini rol model alma eğilimde oldukları görülmüştür. Ayrıca öğretmenler, öğrenciler tarafından öğrencilerin öğrenme stillerini etkileyen rol model aldıkları kişiler olarak tanımlanmaktadır. Tonga'nın (2014) araştırma sonuçlarına göre katılımcılar model aldığı kişilerin iletişim becerilerini, dünya görüşlerini, kararlılığını, dürüstlüğünü, hoşgörüsünü ve günlük yaşamlarındaki sabrını benimsemişlerdir. PISA 2012 sonuçlarına bakıldığında Türkiye'de öğrencilerin okulları hakkındaki görüşlerinin ve öğretmenleriyle ilişkilerinin oldukça olumlu olduğu görülmektedir. Ayrıca geçmiş yıllara kıyasla öğrenci öğretmen ilişkisinin daha da iyileştiği görülmektedir (OECD, 2013).

Araştırmada öğrenci motivasyonuna olumlu yönde en çok etkisi olan değişken başarı ve hedefe odaklanma olmuştur. Motivasyonlarını olumsuz yönde en çok etkileyen değişken ise başarısız olma ve anlayamama olmuştur. Täht, Must, Peets ve Kattel'e (2014) göre motivasyon öğrenmede önemli bir faktör olarak görülmektedir. Akbaba'ya (2006) göre öğrenme motivasyonunu etkileyen içsel ve dışsal etkenler vardır. İçsel etkenler, daha çok öğrenmeye ve başarmaya karşı olan tutumlarımız, ilgilerimiz, dikkat düzeyimiz ve kişilik özelliklerimiz gibi duygusal, sosyal ve fiziksel durumumuz ile ilgilidir. Halawah'a (2011) göre öğrencilerin ilgilendiği bir konuyu öğrenmesi ve çalışması, başarıya isteği, öz güveni ve öz saygısı için öğrenci motivasyonunu etkileyen birçok faktör vardır. Adams ve Singh'in (1998) bulgularına göre öğrenci motivasyonu geçmişteki başarı durumu, cinsiyet, sosyoekonomik düzeyden etkilenir. Kapıkıran ve Özgüngör'ün (2009) araştırmalarında da motivasyonun en önemli belirleyicilerinin bir önceki yıla ait başarı puanı, algılanan aile desteği ve annenin eğitim durumu olduğu görülmüştür.

Araştırma bulgularından hareketle bazı öneriler getirilmiştir:

- Öğrencilerin istedikleri düzeyde başarı sergileyebilmeleri için uygun öğrenme stratejileri ve onları kullanma yollarını öğrenebilecekleri eğitimler düzenlenmelidir.
- Öğrenme ve akademik başarıyı etkileyen faktörler konusunda ilgili uzmanlar ve akademisyenler aracılığıyla öğrencilere, öğretmenlere ve ailelere yönelik hizmet içi eğitimler, konferans ve paneller düzenlenmelidir.
- Öğrencilerin derslere karşı tutumlarında öğretmen davranışlarının etkisi göz önüne alındığında, öğretmenlerin kullandıkları hedefe göre etkili öğretim stratejileri seçmeleri ve öğrencilerin başarıya ilişkin inançlarını güçlendirmelidirler.
- Öğrencilerin motivasyonunu olumlu ve olumsuz etkileyen değişkenlerin farkında olunmalı, uygun ortam sağlanmalıdır.
- Benzer bir araştırma farklı okul türlerindeki öğrenciler için de yapılmalıdır.

5. Kaynakça

- Adams, C.R. & Singh, K. (1998). Direct and Indirect Effects of School Learning Variables on the Academic Achievement of African American 10th Graders. *The Journal of Negro Education*, 67 (1), 48-66.
- Akbaba, S. (2006). Eğitimde Motivasyon. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 343-361.
- Akey, T. M. (2006). School Context, Student Attitudes and Behavior, and Academic Achievement: An Exploratory Analysis. *MDRC*.
- Altun, S. & Çakan, M. (2008). Öğrencilerin Sınav Başarılarına Etki Eden Faktörler: LGS/ÖSS Sınavlarındaki Başarılı İller Örneği. *İlköğretim Online Dergisi*, 7(1), 157-173.
- Anagün, Ş.S. (2011). PISA 2006 sonuçlarına göre öğretme-öğrenme süreci değişkenlerinin öğrencilerin fen okuryazarlıklarına etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 36 (162), 84-102.
- Baloğlu, M. (2013). *Öğrenme Yaklaşımları*. İçinde Baloğlu, M. (Ed.), *Öğrenme Psikolojisi*. (1-12). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Barretti, M. A. (2007). Teachers and field instructors as student role models. *Journal of Teaching in Social Work*, 27 (3-4), 215-239, DOI: 10.1300/J067v27n03_14
- Baş, T., & Akturan, U. (2013). *Nitel araştırma yöntemleri: Nvivo 7.0 ile nitel veri analizi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Başol, G. & Zabun, E. (2014). Seviye Belirleme Sınavında Başarının Yordayıcılarının İncelenmesi: Dershaneye Gitme, Mükemmeliyetçilik, Ana-Baba Tutumu ve Sınav Kaygısı. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 14(1), 63-87.
- Bean, R.A., Bush, K. R., McKenry, P.C., & Wilson, S.M. (2003). The Impact of parental, support, behavioral control, and psychological control on the academic achievement and self-esteem of African-American and European American Adolescents. *Journal of Adolescent Research*, 18(5), 523-541.
- Bernardo, A. B. I. (2003). Approaches to learning and academic achievement of filipino students. *Journal of Genetic Psychology: Research and Theory on Human Development*, 164 (1), 101-114. DOI: 10.1080/00221320309597506

- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Can, N. (1998). Öğretmen ve Yöneticinin Etkililiğinin Öğretimdeki Rolü. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 13(4), 55-69.
- Christenson, S. L., Rounds, T. & Gorney D. (1992) Family factors and student achievement: An avenue to increase students' success. *School Psychology Quarterly*, 7(3), 178-206.
- Creswell, J. W. (2007). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches*. USA: Sage Publication.
- Çelenk, S. (2003). Okul Başarısının Ön Koşulu: Okul Aile Dayanışması. *İlköğretim- Online Dergisi*, 2 (2), 28-34.
- Diñç, E. (2013). Nitel Araştırmada Geçerlik, Güvenirlik ve Etik. İçinde Turan, S. (Ed.), Nitel Araştırma Desen ve Uygulama için Bir Rehber. (199-228). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Dirlikli, M. & Furkan, H. (2013). Özel Dershanelerin Öğrencilerin Matematik Başarılarına Etkisinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Cumhuriyet International Journal of Education-CIJE*, 2(2), 78-92.
- Duban, N.Y. (2006). İlköğretim 5. Sınıf Fen Bilgisi Dersinde Öğrencilere Kazandırılan Öğrenme Stratejilerinin Öğrencilerin Akademik Başarıları Üzerindeki Etkisi. *Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 22, 111-120.
- Dursun, Ş. & Dede, Y. (2004). Öğrencilerin matematik başarısını etkileyen faktörler: Matematik öğretmenlerinin görüşleri bakımından. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24 (2), 217-230.
- Erdem, A.R. (2005). Öğrenmede Etkili Yollar: Öğrenme Stratejileri ve Öğretimi. *İlköğretim Online*, 4(1), 1-6.
- Farooq, M. S., Chaudhry, A. H., Shafiq, M., & Berhanu, G. (2011). Factors affecting students' quality of academic performance: a case of secondary school level. *Journal of quality and technology management*, 7(2), 1-14.
- Fisher, C., Marliave, R. & Filby, N.N. (1979). Improving Teaching by Increasing "Academic Learning Time." *Educational Leadership*, 37(1), 52-54.
- Goodykoontz, E. N. (2008). *Factors that Affect College Students' Attitude toward Mathematics* (Doctoral dissertation, West Virginia University).
- Gümüşeli, A.İ. (2004). Ailenin Katılım ve Desteğinin Öğrenci Başarısına Etkisi. *Özel Okullar Birliği Bülteni*, 2(6), 14-17.
- Halawah, I. (2011). Factors influencing college students' motivation to learn from Students' perspective. *Education*, 132 (2), 379-390.
- İpek, C. (2011). Velilerin Okul Tutumu ve Eğitime Katılım Düzeyleri ile Aileye Bağlı Bazı Faktörlerin İlköğretim Öğrencilerinin Seviye Belirleme Sınavları (SBS) Üzerindeki Etkisi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 1(2), 69-79.
- Kapıkıran, Ş. & Özgüngör, S. (2009). Ergenlerin sosyal destek düzeylerinin akademik başarı ve güdülenme düzeyi ile ilişkileri. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 16 (1), 21-30.
- Keçeli-Kaysılı, B. (2008). Akademik başarının artırılmasında aile katılımı. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 9 (1) 69-83.
- Kelecioğlu, H. (2002). Ortaöğretim öğrencilerinin üniversiteye giriş sınavları ve sınavın öğrenimlerine etkisi hakkındaki görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 23, 135-144.

- Kılıç, M. (2008). Öğrenmenin Doğası. Binnur Yeşilyaprak (ed). *Eğitim Psikolojisi Gelişim-Öğrenme-Öğretim*. (154-176). Ankara: Pegem Akademi.
- Kulaksızoğlu, A., Çakar, M. & Dilmaç, B. (1999). Türkiye’de Özel Okullar Hakkındaki Tutumla İlgili Bir Araştırma. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11, 233-246.
- Lumpkin, A. (2008). Teachers as role models teaching character and moral virtues. *Journal of Physical Education, Recreation and Dance*, 79 (2), 45-49.
- Marchant, G. J., Paulson, S. E. & Rothlisberg, B. A. (2001). Relations of middle school students’ perceptions of family and school contexts with academic achievement. *Psychology in the Schools*, 38 (6), 505-519.
- McInerney, D. M., Cheng, R. W. Y., Mok, M. M. C., & Lam, A. K. H. (2012). Academic self-concept and learning strategies direction of effect on student academic achievement. *Journal of Advanced Academics*, 23(3), 249-269.
- Morgil, İ., Yılmaz, A. & Geban, Ö. (2001). Özel Dershanelerin Üniversiteye Girişte Öğrenci Başarılarına Etkileri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 21, 89-96.
- Nelson, S. (1990). *Instructional Time as a Factor in Increasing Student Achievement*. Portland, OR: Northwest Regional Educational Laboratory.
- Neuenschwander, M.P., Vida, M., Garrett, J.L. & Eccles, J.S. (2007). Parents’ expectations and students’ achievement in two western nations. *International Journal of Behavioral Development*, 31 (6), 594-602.
- Nicolaidou, M., & Philippou, G. (2003). Attitudes towards mathematics, self-efficacy and achievement in problem solving. *European Research in Mathematics Education III. Pisa: University of Pisa*.
- OECD. (2013). PISA 2012 Results in Focus.
- Özden, Y. (2010). *Öğrenme ve Öğretme*. Ankara: Pegem Akademi.
- Özgan, H. & Tekin, A. (2011). Öğrencilerin Hazırbulunuşluk Düzeylerinin Sınıf Yönetimine Etkisine Yönelik Öğretmen Görüşleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 421-434.
- Rivkin, S. G., Hanushek, E. A. & Kain, J. F. (2005). Teachers, schools, and academic achievement. *Econometrica*, 73(2), 417-458.
- Savaşçı, H. S. (2010). Sosyoekonomik Değişkenlerin ve Okulun Eğitim Kaynaklarının İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerinin Akademik Başarı Düzeyleri ile İlişki Durumu. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Burdur.
- Selçuk, Z. (2005). *Gelişim ve Öğrenme*. Ankara: Nobel.
- Semerci, Ç. (2004). Test Temelli Öğrenme. *XIII. Eğitim Bilimleri Kongresi (6-9 Temmuz 2004)*. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Malatya.
- Senemoğlu, N. (2013). Gelişim, Öğrenme ve Öğretim. (23. Baskı). Ankara: Yargı Yayınevi.
- Seven, M.A. & Engin, A.O. (2008). Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(2), 189-212.
- Shein, P.P. & Chiou, W. (2011). Teachers as role models for students’ learning styles. *Social Behavior And Personality*, 39 (8), 1097-1104.
- Shunk, D.H. (2009). *Öğrenme: Giriş, Sorunlar ve Tarihsel Bakış Açılıarı*. İçinde Şahin, M. (Ed.), *Öğrenme Teorileri*. (1-26). Ankara: Nobel Yayıncılık.

- Slavin, R.E. (2013). *Öğrenci Çeşitliliği*. İçinde Yüksel, G. (Edt), Eğitim Psikolojisi Kuram ve Uygulama (78-113). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Slavin, R.E. (2013). *Öğrencileri Öğrenmeye Motive Etmek*. İçinde Yüksel, G. (Edt), Eğitim Psikolojisi Kuram ve Uygulama (284-312). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Stewart, E. B. (2008). School structural characteristics, student effort, peer associations, and parental involvement the influence of school-and individual-level factors on academic Achievement. *Education and Urban Society*, 40(2), 179-204.
- Sünbül, A.M. (1998). *Öğrenme Stratejilerinin Öğrenci Erişisi ve Tutumlarına Etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- Şen, A. İ. ve Koca, A.Ö. (2005). Orta öğretim öğrencilerinin Matematik ve Fen derslerine yönelik olan olumlu tutumları ve nedenleri. *Eurasian Journal of Educational Research*, 18, 186–201.
- Täht, K., Must, O., Peets, K. & Kattel, R. (2014). Learning motivation from a cross-cultural perspective: a moving target?. *Educational Research and Evaluation: An International Journal on Theory and Practice*, 20 (4), 255-274. DOI: 10.1080/13803611.2014.929009
- Tomal, N. (2008). Ortaöğretim 9. Sınıf Öğrencilerinin Coğrafya Dersinde Öğrenme Stratejilerini Kullanma Durumları. *Mehmet Akif Ersoy Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16, 113-127.
- Tonga, D. (2014). A qualitative study on the prospective social studies teachers' role model preferences. *International Journal of Academic Research Part B*, 6(1), 94-101. DOI: 10.7813/2075-4124.2014/6-1/B.14
- Topses, G. (2003). *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi*. Ankara: Nobel.
- Toth, P. & Rudas, I.J. (2012). The examination of the learning variables of students at secondary vocational schools. *International Journal of Innovative Interdisciplinary Research*, 3, 68-81.
- Turan, İ. ve Alaz, A. (2007). Özel dersanelerde Coğrafya öğretiminin öğrenci görüşleri çerçevesinde değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 15(1), 279-292.
- Ulusoy, A. (2007). Eğitim- Öğrenme İlişkisi ve Temel Kavramlar. A. Ulusoy (ed). *Eğitim Psikolojisi*. 230-239. Ankara: Anı.
- Uysal, R. (2009). Seviye Belirleme Sınavlarına (SBS) Yönelik Hazırlık Kursları Düzenleyen Dersanelere Devam Eden Öğrencilerin ve Öğrenci Velilerinin Dershane Beklentilerinin Belirlenmesi ve Karşılaştırılması. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul.
- Ünal, S. & Ada, S. (2007). *Eğitim Bilimine Giriş*. Ankara: Nobel.
- Wentzel, K. R. & Wigfield, A. (1998). Academic and social motivational influences on students' academic performance. *Educational Psychology Review*, 10(2), 155- 175.
- Yıldırım, K. (2010). Nitel araştırmalarda niteliği artırma. *İlköğretim Online*, 9 (1), 79- 92.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction: Learning is a kind of dynamic process. Humans learn something as long as they live. Success of the students and their learning is influenced by many factors. Motivation is an important variable affecting all phases of learning and practice (Demir, 2009). According to Marchant, Paulson and Rothlisberg (2001), the factors affecting student achievement is categorized in two groups as family factors including parenting styles and family involvement and school factors including teaching style and school atmosphere. Learners should take learning responsibility and participate actively into this process for effective learning. Also, it is necessary to use the most appropriate strategy to learn successfully. However, time that is allocated to the learning has a special importance. According to Anagün (2011), it can be expected a positive correlation between the time that is allocated to learning and the quality of learning. Students sometimes cannot learn either singly or in the classroom but they can learn with private lessons. Students make up a shortage going to courses and private teaching institutions apart from the private lessons. In our country, the tradition of going to private teaching institutions that give service to students in preparing for large-scale tests has a history of nearly forty years (Zabun & Başol, 2014). It is thought that ideas of science high school students who get the highest points in secondary education entrance exam about learning and test success is important. Since they took the exam a short time ago, we gave a priority to take their opinions about test success and learning. Therefore we aim to evaluate the experiences related to academic achievement of the 9th grade students in science high school.

Method: This research is planned as a phenomenological study to be conducted to assess the experiences related to academic achievement of the students. The research was made with 9th grade students in Konya Meram Science High School in academic year 2013-2014. The 9th class has a total of 117 students including 69 boys and 48 girls. 61 students have graduated from private secondary schools and 56 students have graduated from public secondary schools. The study group consists of 20 students studying in 9th class in Konya Meram Science High School, determined by the homogeneous sampling method. Data were collected through interviews of qualitative research techniques. Data were collected through interviews of qualitative research techniques. Semi-structured interviews was used as data collection form prepared by the researchers. Each student interviews were conducted approximately 40 minutes. Data was analyzed by the content analysis method. Content analysis was done according to phases that stated by Yildirim & Simsek (2013) as 1) Coding the data 2) Finding themes 3) Organizing the codes and themes 4) Commenting the findings.

Results, Discussions, Suggestions: The themes that are obtained in study; feelings that are experienced in failure, people who have contributed to the success of student, the quality of instruction in schools, completion training, learning strategies used of students, attitude towards the course, the partnership in the family and student's goals, the person who received the model and features, variables that affecting learning motivation. The variables that affect learning in science high school students are determined in this study. It is seen that in light of this findings that are obtained

in research; family (particularly mother) and teacher is people who have contributed to the success of student. As for those research findings of Bean, Bush, Mckenry and Wilson (2003), make a positive impression to self-respect and academic achievement supportive behaviors towards their children of Afro-American mothers. One of eye catchers in research result also that are used to diverse learning strategies of students. As learning strategies that are used of students located student listening, solving test, writing (taking notes), memorize, review, coding, telling, practice and self-focusing. In studies that is made by Sünbül (1998) and Duban that is located achievement enhance used to learning strategies of students. As for that study findings was observed that students likes most of maths and they have this course towards positive attitude. Students were stated that their teachers are more of effective in to like maths course. As for that Goodykoontz (2008), in brief from is made researches; are finded six important factors affecting to attitude of students towards to maths: teachers' attitude and opinion, teaching style and behavior, teaching methods, achievement, evaluation and attitude and opinions of family. One of findings of research also, goals of family and the students are common that to settle a good high school (high school science). In research that examined to student achievement and family factors of Christenson, Rounds and Gomey (1992), factors that family and home atmospheric affecting to student achievement is stated as family expectations and qualifications, structure, home atmospheric, discipline and family participation for learning. In this study is find outed that students take most of teachers as a model. The understanding how role models affect student has to be evaluated through complex scope and depth of social environments and social interactions of the students who are defined in academic life. Achieving and focusing to the goal.is most of effective factor in positive way to student motivation in study. Fail and incomprehension is most of effective factor in negative way to their motivation. As for Täht, Must, Peets and Kattel (2014), motivation is observed as an important factor in learning. Some suggestions brought with reference to from study findings In order to can be exhibit success which desiring in level of students must be demonstrate appropriate learning methods and ways to use them In services trainings, conferences and seminars about learning and factors that affecting learning should be regulated through the relevant experts and scholars.